

dem; som dugde. Och jag tror, m. H., att om detta är en pligt; så är det en ej mindre för ansvariga ministrar än för de ansvarsfria. Se der allt, hvad jag påstått.

Gr. Ni synes vara i osäkerhet, om en föredragande, som icke är Statssekreterare, likväl är underkastad samma censur af Constitutions-utskottet, som en ordinarie Statssekreterare.

Cour. Förlåt mig. Jag är blott säker derpå, att den föredragande, som ej är Statssekreterare, icke kan af Konungen efter godtfinnande afsättas, och att en anhållan derom af Ständerna, som kan göras emot den ordinarie Statssekreteraren således skulle emot den andra vara utan ändamål. Om Constitutions-Utskottets rätt att ställa honom under tilltal har jag intet tvifvelsmål yttrat.

Gr. Nu till hufvudsaken. Var förhållandet i Wexiö och Hernösand alldeles lika, då Kongl. Maj:t den 16 Febr. detta år afkunnade Dess nådiga beslut angående dessa städers båtsmanshåll? Allt hvad Ni härvid resonnerar om huru det borde eller kunde eller skulle vara, verkar intet på hufvudsaken.

Cour. Antag blott detta, m. H., och er klient är fri. Får jag icke resonnera om hvad som bör och kan och skall vara; så har jag ingen ting att resonnera om. Segrar jag icke, när jag visar, att det förhållande, som tilläventyrs är, icke är det, som bör vara; då är min undergång i förväg afgjord, och det förundrar mig blott, att man nöjer sig med det straff, Ni ensam ådömer mig.

(Men, m. H., — förlåt ett afsteg — huru Ni i detta blad ritar ut om långsamheten af Hr. Halls process! — Har han nu först fått konkursdom af Rådstugurätten, säger Ni? Jag har tyertom hört,

att Konungens dom i hans konkurs fallit redan 1810.

Gr. Huru skall jag förstå den saken? —

Cour. Som Ni behagar — fortsättom).

Gr. Ni har ej kunnat fortfara att bestämmt påstå, det förhållandet med båtsmansvacance-afgiften i Hernösand och Wexiö vid den tid, då Kongl. Maj:ts nådiga beslut fattades, var fullkomligen lika, d. v. s. Ni har redan nödgats medgifva, att Ni i hufvudsaken haft orätt.

Cour. Jag tviflar, att någon annan än Ni skulle tillgripit detta argument, i fall han haft något bättre.

Jag har aldrig brytt mig om, huru förhållandet varit med båtsmansvacance-afgiften — jag kan icke fortfara att påstå, hvad jag aldrig påstått. Det är blott Ni, som fortfar att vederlägga, hvad ingen antagit, bevisa, hvad man aldrig gjort Er stridigt, och sedan ropa, att er motståndare haft orätt och att han medgifvit det.

Hvad jag sagt och hvad jag försvarat är, att förhållandet med båtsmansvacance-afgiften, dess debitering och utgörande, icke bevisade, huru båtsmans-roteringen var ålagd; att upbördsverket, som blott visade, huru vacance-afgiften blifvit afgjord, icke dugde till grund för frågans afgörande, emedan den handlade om deltagande i hvad stadens jord var ålagd, och att man således icke svarade på frågan, då man svarade med upbördsverket. Detta hoppas jag vara begripligt för alla människor, som någon ting begripa.

Gr. Hvarest skall man söka tillförlitlig underrättelse om stadens onera, om i dess upbördsverk?

Cour. Gissa, Herr Granskare. Eller fråga dem, som veta. Jag har bevisat, att upbördsverket icke är rätta källan, emedan frågan om åläggandet skall besvaras innan man vet, om upbördsverket öfver-

ensstämmer med åläggandet. Härmed tror jag mig redan hafva gjort nog; men jag har derutöfver också anvisat en bättre grund än upbördsvirket, nemligen den allmänna regeln, att rotering är grundskatt och att det således åtminstone på hvarje ställe måste visas, att annorlunda förhåller sig, om man vill göra ett undantag från denna regel. Nu är det dömdt, att den i Wexiö icke är grundskatt, utan åligger blott borgeliga näringen, det vill säga, att båtsmän för Wexiö ej mer existera, om borgeliga näringen der blir för svag att kunna underhålla det stadgade antalet — ty, märk, m. H., antalet är *stadgadt*, och redan deraf följer, att båtsmanshållet icke är en tillfällig contribution, en beviljning, såsom det skulle vara, om det berodde af borgeliga näringen. Också undfaller Er sjelf den bekännelsen, att båtsmanshållet är ett onus på staden. Och hvad säger Ni emot mitt argument, att man genom upbördsvirket ej kan komma till det omdömet, att båtsmanshållet icke är ålagdt stadens fastigheter, om man ej visar, att sådana borgare i Wexiö funnits, som icke deltagit deruti, ehuru de ägt hus?

Gr. Jag säger, att detta påstående saknar all rimlighet.

Cour. Ni menar väl, att det riktigt bevisar orimligheten af hvad jag påstår vara orimligt — och sådan är dess afsigt. Ty huru skall man bevisa, att någon jord i Wexiö är fri från åläggande af båtsmanshåll, om man icke kan bevisa, att den någonsin varit fri derifrån i andra ägares hand, än deras, hvilkas befrielse just var, hvad som skulle afskaffas i utbyte mot borgares lösningsrätt? — Skulle likväl Ni, Herr Granskare, icke begripa detta; försök då, om Ni åtminstone kan begripa, att man ej bevisar jordens befrielse från rotering derigenom, att roteringen icke utgår *endast*

af jorden; och att således, äfven om upbördsvirket i Wexiö vore alldeles enligt med det ursprungliga åläggandet, man dock genom upbördsvirket aldrig skulle kunna komma till det omdömet, att jorden är fri från båtsmanshåll, så länge man såge alla jordägande borgare debiterade till vacanceafgift, ehuru många icke jordägande man såge dermed belastade. Detta synes Ni åtminstone hafva insett, då Ni påstått, att båtsmanshållet i Hernösand verkligen utgår både af borgelig näring samt hus och jord gemensamt.

Gr. Om båtsmanshållet icke utgår af hus och jord, är icke det detsamma, som att hus och jord äro derifrån befriade?

Cour. Store Granskare! Det är icke detsamma. Man är icke befriad från allt hvad man icke gör. An mindre är någonting icke ålagdt derföre att det icke utgår — och om åläggandet är här endast fråga, såsom jag nu så ofta för Er haft äran uprepa.

Gr. Nej, frågan är icke blott om hvad som blifvit ålagdt, utan jemväl, huru det blifvit utgjordt — det senare till och med mycket mera än det förre; ty om detta var ingen tvist upkommen.

Cour. Rätt så, Herr Granskare! Skär af den gordiska knuten. Ni kommer lika långt med detta, som med alla edra bevis. Författningen talar om deltagande i de onera, som äro ålagda. Detta anstår icke Er, förlikar sig icke med er plan; derföre förkunnar Ni, att fråga är om det utgjordt mer än om det ålagda, och att ingen tvist om det ålagda är upkommen derigenom, att man vill hafva författningen efterlevad, som handlar blott om det ålagda. Årestoder åt en sådan Granskare! Flyn till honom J alle, som arbeten och ären betungade. Följen hans exem-

pel — och J skolen aldrig mer behöfva lemna någon ting obevisadt.

Gr. Flere städer finnas, utom Wexjö, hvarest båtsmansroteringen ligger på borgerliga rörelsen och ej på jord och fastighet. Ibland dem må vi i synnerhet nämna Stockholm, som håller 100 båtsmän, då staden snart sagdt icke äger någon jord.

Cour. Fråga är ju om rotering på hus och tomter. Finnas då icke sådana i Stockholm?

Gr. Dessa 100 båtsmän aflönas af stadens enskilda penningverk, och ingen husägare, som icke är borgare, finner någon afgift dertill på sin debetssedel uptagen.

Cour. På det sätt, som Ni resonnerar, kan Ni äfven så väl påstå, att båtsmansroteringen i *alla* städer ligger på borgerliga rörelsen, och ej på jord och fastighet. Ingen husägare, som icke är borgare, har någonstädes deri deltagit, förr än det genom 1810 års concessioner blef ålagdt. Vet Ni, om Stockholms borgerskap, i anledning deraf, gjort något anspråk på förändring? Tilläfventyrs har borgerskapet ansett icke rätt konseqvent att göra det, i betraktande af vissa andra bekanta steg mot nämnde concessioner.

Gr. Kongl. Maj:t har år 1797 från deltagande uti båtsmanshället i Söderköping befriat dem af Ridderskapet och Adeln samt Presterskapet jemte öfrige Ståndspersoner med flera, hvilka, utan att idka borgerlig handel och handtering, i och vid berörde stad besitta hus, tomter och jord.

Cour. Och hade Kongl. Maj:t kannat döma annorlunda, innan concessionerna gäfvos, hvartill hade de då behöfts? Men frågan är, om Kongl. Maj:t *nu* skulle gifva samma beslut. Det finnes ingen stad, m. H., der andra jordägare än borgare före år 1810 deltagit i båtsmansroteringen.

Gr. Uti den Kongl. Resolutionen för

Söderköping heter det bland annat: "Båtsmanshället är bland borgerliga besvären, och besittning af jord är icke den enda förmån, hvarföre samma besvär borgerskapet åligger, utan dertill bör äfven och i synnerhet föras handel, handtverkerier och näringar m. m."

Cour. Ja, besittning af jord är icke den enda grunden för roteringsbesväret. Hvar har jag sagt, att det var den enda? Alltid vederlägger Ni, hvad jag icke påslätt.

Gr. Men Ni har frågat, om icke i allmänhet våra städers båtsmansrotering står i förhållande till deras jordrymder.

Cour. Är det syndigt att göra en sådan fråga? Tillåter Ni mig icke, att än en gång framställa den till Er, m. H., som ännu icke uplyst mig om något annat undantag än Stockholm, i fall det skall vara ett? Finner Ni icke, att *städerna i allmänhet* är mindre vidsträckt än det skulle vara att säga *alla städer utom Stockholm*?

Gr. "Om (säger det Kongl. utslaget), tomter och jord i Söderköping varit grundden till båtsmanshället vid dess första inrättning, hade någon viss rotering eller afgift å tomter och jord i sådan afsigt bordt sättas, hvilket bevisligen aldrig skett."

Cour. Jag ser ingen auctoritet i det Kongl. utslaget. Jag ser blott, att förhållandet med Söderköping var då detsamma, som nu med Wexjö, att man icke fått reda på grunden till båtsmanshället, utan blott resonnerade derom — ehuru man icke då gick den lätta vägen, som nu, att slita frågan med uphördsvirket. Om viss afgift å tomter och jord för båtsmanshället bordt sättas, men aldrig blifvit satt; så följer deraf ingen ting vidare, ehuru det Kongl. utslaget deraf drager en slutföljd.

Gr. Extra Roterings-instructionen af år 1811 säger, att städernas jord bör, för så stor del, som den uti det gamla båts-

manshället icke redan till fullo deltaget, med extra rotering beläggas.

Cour. Hvad vill Ni säga härmed? Ser Ni icke här, att städernas jord brukar deltaga i båtsmanshället? Detta är ju, hvad jag påstår.

Gr. Båtsmansroteringen i städerna är verkligen icke någon grundskatt, utan ett borgerligt onus, som städerna måste utgöra, ehvad de hafva jord eller ej.

Cour. För att hafva grundskatt, behöfves det icke att äga jord, utan blott att vara belägen på jorden. Ni har säkert hört omtalas väderqvarnar med grundskatt, i fall Ni annars är så hemma i Kammarverket, som det synes. Nu nekar Ni väl icke, att städerna i allmänhet ligga på jorden. Att städerna, ehvad de dessutom äga jord eller icke, kunna hafva rotering till grundskatt, har Ni således ingalunda vederlagt. Att åter rotering verkligen alltid är en grundskatt, d. v. s. en bestämd utskyld, lagd på fast egendom, det skall Ni få höra bejakas af alla dem, som hafva minsta begrepp om vår beskattning.

Härmed skulle jag tycka det för denna gången vara nog. Ingen läsare lär längre orka följa med vår tvist. Jag lemna därför resonnementerna om Hernösand. Har jag deri orätt; så hafva Herr Referenten och Statsrådet äfven orätt, ty vi äro ense i den delen. Men Ni har efter sjelfva tvisten bifogat några grannlåter, som jag ej får lemna obesvarade. — —

Gr. Nej, hör ännu ett ord. Att npbördsverket i Hernösand icke blifvit rådfrågadt, kommer naturligtvis derutaf, att sådant icke varit satt i fråga hvarken af klagande eller svarande parterne, ej heller af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, som fällt utslag i ämnet.

Cour. Det sista skälet är bäst. Att upbördsverket icke blifvit rådfrågadt vid af-

görandet, kommer deraf, att den, som afgjort, icke rådfrågat det. Efter denna up- täckt, hvem kan väl klandra, hvad som skett? Att domaren skulle sjelfmant söka de uplysningar, han finner nödiga, men parterne icke förstå, det vet Ni är alldeles stridande mot svenska rättegångsordningen, hvilken till och med, såsom Ni anmärkt, befaller, "att hvarje mål bör föredragas och "afgöras i enlighet med de dertill och ej "efter de till andra mål hörande handlin- "gar." Förvånande ljus i lagfarenheten! Hvilket ofantligt steg framom allt hvad advokaturen hittills upfunnit! Nej, min Herre, Ni är skapad till någon ting stort. Med Er föddes, skall man snart säga, svenska Lagfarenheten fullvuxen.

Gr. Hernösands invånare hade öfverenskommit att fördela utgiften både på näring och rörelse och på hus och jord, till hälften för hvardera — —

Cour. Ja, och en sådan öfverenskommelse gör allt, verkar på tredje mans rätt, bevisar i frågan om hvad som är hus och jord ålagdt — alltsammans efter er djupa, outgrundeliga lagfarenhet. Men tro mig: denna djupsinnighet kan ej längre roa våra läsare; försök om att blidka dem med edra grannlåter och med de artigheter, jag skall bjuda till att i utbyte åstadkomma.

Gr. Blott ett ord ännu. Att utmäta vacance-afgiften af fastighetsägare — —

Cour. Eller, såsom jag yttrat mig, "utmäta andelen i detta besvär för hvar och "en husägare, som icke är borgare" — —

Gr. — var så mycket mindre någon svårighet, som fördelningen i kontant redan var upgjord och handlingarne bifogad.

Cour. Ja, sedan man godtyckligt antagit, att hus och jord skulle vidkännas hälften. Allt sedan Archimedis tid vet man, hvad det gör, att blott hafva en fast punkt gifven. — Dock, Ni har rätt. Presterska-

